

Hazai és egyéb kiegészítő Toldalékok.

A' Magyar Kurir 30-dik darabjához.

Előfizetési Jelentések.

(I) Klopstock' Messziása Kiadásáról.

Mély tisztelettel, és érzékeny háladatossággal említem a' mit már Ts. Kazinczy Ferencz Ur szép Literatúrája 8-dik kötetében is tselekedtem, hogy a' T. T. Magyar Publikum számos Előfizetéssel, némelly Méltóságok pedig Rézre metszett képekkel vagy ezekre megkívántató költségekkel gyámolították eddig való igyekezeteimet. Ez nekem új ösztönül szolgál, hogy tovább is igyekezzem Nemzeti Literatúránkat tehetségem szerint gazdagítani; mert ez csak úgy emelkedhetik, ha a' Tudósok' fáradozásait a' Kiadók, ezeknek költségeiket pedig az Olvasók segítik.

En részemről új példáját akarom adni hazafiúi készségemnek, és ama híres Német Írónak Klopstock Urnak, halhatatlan munkáját, a' *Messziást*, szándékozom közre bocsátani. — Minden Nemzeteknél az által gyarapodott leghathatósabban a' Litteratura, ha az eredeti Írók mellett más idegen Nemzeteknek remek munkáik is azon nyelvre fordítottak. Vannak ugyan már az Epicum Poema neméhez tartozó mind eredeti munkáink, mind fordításaink. A' hazafi örömmel nézheti *Zrinyinek* Ádriai Tenger Szyrenáját; *Gyöngyösinek* Murányi Venusát, és Kemény Jánosát: de ezek mellett még is nyereségnek tartjuk, hogy *Szabó Dávid* Virgil Eneisét; *Bessenyi György* Milton Elvesztett Paraditsomát; *Péczeli Voltér* Henriását nyelvünkre fordította. Azért Litteratúránkra nézve hasznos szolgálatnak tartottam, ha azon jeles munkák számát Klopstock Messziásával nevelném. Erre nekem óhajtott alkalmatosságot nyújtott Tek. Kazinczy Urnak fáradhatatlan szorgalmatossága, a' ki, valamint más derék munkákkal ditséretesen tselekedett, ezen Szent Epopeját is folyó beszédhen nyelvünkre fordította. Ezen Tudós Férfiúnak a' Classikusokkal való belső esmértsége kezességet nyújt, hogy ő Klopstocknak magos gondolkodását nem csak eléri; hanem Nemzetünknek könnyen érthetővé is teszi. Mellyre nézve reménylem, hogy Hazánkfiak ezen minden Keresztény előtt tiszteletes tárgyat kívánva fogják olvasni, 's engem annak kiadására Előfizetéseik által hathatósan segíteni.

A' munka három részben jelenik meg, közép nyoltzad rétbén, olly betűkkel, 's olly tiszta papirosan, mint T. Kazinczy Urnak Szép Litteratúrája kilencz kötetei. Minden kötethez egyegy Rézre metszett kép és egy Vignet járul. A' képek ezek: Nagy Méltóságú Tóth-Prónai Prónay Laszló Ő Ex.ja; Nagy Mélt. Gr. Hallerkői Haller József Ő Ex.ja; Méltóságos Gróf-Széki Teleki Laszló Ur Ő Exc.

Az egész munkára 9 forinttal lehet előfizetni azon Erdemes Hazafiaknál, kik e' Jelentés végén megnevezetnek. Első része elkészül az Augustusi vásárra; második és harmadik része Novembéri vásárra. — Az előfizetés határ ideje tsak Medardusi vásárig tart: — Kérettetnek tehát méltó tisztelettel minden Hazafiak, kiknek a' Nemzeti Litteratúrának gyarapodása szíveken fekszik, hogy ezen szándékomat annál inkább segíteni méltóztassanak; mivel az eddig kiadott munkákra megkívántató költségeket is nagyobb részent tulajdon erszényemből pótoltam, hogy Nemzetünk ditsőségét, a' mennyire tehetségem engedi, e' részben nevelhessem.

(II) Nevezetes Utazók' Tárháza, több Tudósokkal együtt készítette 's kiadta Kis János.

A' nevezetes utazások' jól készült leírásaik minden ellenmondás nélkül igen hasznos 's egyszersmind igen gyönyörködtető munkák is — Azokból a' Tudós az emberi figye-

lem' legfontosabb tárgyait, a' földet és annak lakosait és terméseit, az országok' alkotmányait 's igazgatásait, a' nemzetek' szokásait 's erköltséit, a' természet' titkait, 's az isteni gondviselés' útjait tanulhatja esmérni. A' ki pedig az olvasásban vagy csak időtöltést, vagy terheسهbb foglalatosságaitól pihenést 's nyúgvást keres, hol találhat kimívelt emberhez illendőbb, kellemesebb 's hasznosabb mulatságot? Az ember természeté szerint szereti az újat és rendkívül valót, képzelődésével örömet helyhezreli magát idegen országokba, az utazónak beszélléseit, mellyekben ha még anyai tudálkozásra méltó fordulna is elő, gyönyörködve hallgatja, 's azt minden veszedelmei, nyomorúságai és örömei között résztvevő szívvvel kíséri — Nem tsuda, hogy az tsinosabb Nemzeteknek az újabb időkben olly igen elhatalmazott.

Mire nézve az Olvasó Közönség' jóváhagyását és segedelmét teljes bizodalommal reménylem, midőn a' feljebb kitett színű Gyűjteményt közrebotsátani szándékozom.

A' Kiadó Urnak és a' vele egygyütt dolgozó több Tudós Hazafiaknak czéljok az, hogy Olvasóikat apródonként a' Föld' minden tartományaival és Népeivel megismerkedtesék, még pedig egy ollyan munkában, melly a' tudományt kedvellőknek tanúságul 's a' pihenést kívánóknak hasznos időtöltésül szolgálhasson. Ezen utólsó tekintetben törvényül tettek magoknak, fordítások és kidolgozások' tárgyául mindenkor a' jelesebb Utazásokat választani! azokat mennél érthetőbb 's tisztább magyarságba öltöztetni, minden homályosabb dolgokat megmagyarázni, 's a' tsupa systematicus Tudósoknak való száraz speculatiókat, a' tsupa Kereskedőknek szőlő hasznos tudósításokat, a' Kormány székek' vagy utóbbi utazók' kedvéért irt számadásokat, egy szóval mind azon materiákat, mellyek az Olvasók' legnagyobb részének unalmokra 's terhekre lennének, vagy egészen kibagyni vagy rövid summába szorítani, a' nélkül mindazáltal, hogy az elbeszélés' fonala elszakasztatnék.

Ezen gyűjtemény' hasznos voltáról még lévén győzötve, tellyes szándékom esztendőnként folyvást négy darabot közrebotsátani; de tsak a' Publicum' részvétele mutatja még, ha szándékom boldogúlható. Azonban négy kötettel minden esetre próbát tesz; Uj Cicero betűkkel, szép fehér Papirosra, in octavo lézen nyomtatva, mindenik 22 — 25 ivre fog terjedni 's mindeniket legalább is egy kép fogja ékesíteni.

A' kik a' jövő Medardus napi Pesti vásárig tiz forintal előre fizetnek, azok mind a' négy kötetet, mellyeknek ára azután felljebb fog emeltetni, megkapják. Az Első Darab Augustusi, 2-dik Novembéri, 3-dik Mártziusi (.817) 4-dik Juniusra Pesti Vásárkor készül. —

Ha meggondolom, hogy az Anglusok', Frantziák', Olások' 's Németek' literatúrájában az utazók' írásai mindenütt özönt formálnak, naponként jobban eláradnak 's telhetetlen mohósággal olvastatnak, lehetetlen nem reménylenem, hogy a' Magyar Literatúrában legalább ezen egyetlen egy Utazóasos Gyűjtemény fog elégséges Olvasókat tallálni.

(II) Mostani és Régi Nemzeteket, Országokat, Tartományokat, Városokat, Emlékezetre méltó Mezővárosokat, Helységeket, Folyókat, Tavakat, Tengereket, Öblöket, Fokokat, Szigeteket, Hegyeket, Erdőket, Barlangokat, Pénzeket, Mértékeket 's t. ef. Esmertető

L e x i c o n,

mellyet szerzett Hübner János; jobbitott, alkalmaztatott, Sperl Xav. Ferencz; a' Magyar és Erdély Országi Geographiával tökéletesített, a' Régi esmertetésével bővített, a'

Tartományoknak Bécsi Gyűlés, és Párisi békülés szerént ehatároztatásával helyesítet Fejér György, a' Pesti Kir. Universitásnál Oktató.

Első Darab 1816. Erre a' munkára, mély négy darabból áll, e' hónap végéig 15 forinttal előre lehet fizetni; Aprilistól Juniusig 20 forintjával fizettetik, akkorra eikőszűl a' 2-dik Darab is; a' harmadik Augustusi; 4-dik Novemberi Vásárkor. Kérettenek azon Titt. Praenumeráns Urak, kik ezen Lexiconra 10 forintot már letettek, hogy a' 2-dik Darab vételével a' hátra maradott 5 forintot lefizetni ne térheltessenek.

Mind a' három megnevezett Munkában az utolsó Darab eleibe fognak nyomtatni a' Titt Praenumeráns Uraknak Neveik. — A' ki ezekből 10-et szerez, az a' tizenegyediket ingyen veszi. —

Pesten, Mártzius 17-én 1816.

Trattner János Tamás.
Cs. K. pr. Könyvnyomató.

Előfizetés-Szedők.

Bécsben, Tek. Márton József Ur, a' Császári Univ. Magyar Nyelv Professora.

Pesten 's Budán, Eggenberger, Hartleben, és Müller Könyváros Uraknál.

Arad Vármegyében, Tek. Peretsenyi Nagy László Ts. N. Arad Vármegyében Esküt Urnál.

Debreczemben, Csáthy György, Könyvnyomató és Áros Urnál.

Egerben, Tek. Istvánszky Antal Ur, a' Magyar Nyelv 's Lit. Prof.

Esztergomban, T. T. Phoenix Farkas Ur, Gimnasiunmbeli Prof.

Sz. Fejérvárott, T. T. Szabó János, Prof. és Láng Adám Könyváros Uraknál.

Győrött, Schwaiger András, Könyváros Urnál.

Szathmár Vármegyében, Tek. Nagyvátadi Ajtay Sámuel. Ts. Ns. Szathmár Vármegyében Vice Notárius, 's Tiszt. Hering Ignác, Prof. Uraknál.

Báts Vármegyében. Tek. Dömötör Pál, Táblabíró 's Fiskális Urnál.

Jászberényben, Tek. Miháلكovics József Ur, a' N. Jász. és két Kún kerületek' Jegyző

Kassán, N. Tű Fábri Ignác a' Püspökség Jegyzője, és Ns. Dulházy Mihály Uraknál.

Kétskéméten, T. Hajnal János, Evang. Pred. Urnál.

Komáromban, T. Nagy Pál, Evang. Predikátor Urnál.

Miskolczon, Tek. Déry Fiskális Urnál.

Pápán, Tek. Pápay Sámuel, Táblabíró 's Uradalmi Fiskális Urnál.

Pécsen, N. Tű Kelemen József, Sz. Széki Titoknok Urnál.

Posonyban, Schwaiger András és Landes József, Könyváros Uraknál.

Sz. Pannonhalmán, Tű Guzmics Izidor, Prof. Urnál.

Somogy Vármegyében Tek. Sárközy István Ur, több Ts. N. Várm. Táblabíró.

Sopronyban; Fő T. Kis János, Superintendens Urnál.

Szegeden, Tek. Gerentser János, N. Szeged Vár. Fiskálisa.

N. Szombaton, T. Pribely Ferentz Theologiai Prof Urnál.

Szombathelyen, Kis Tatai Tatay János Seminariumbéli Prof. Urnál.

Sáros Patakon, Tek. Vályi Nagy Ferencz Prof. Urnál.

Vácson, N. Tű Nagy Leopold a' Physicának Prof. U.

Veszprémben, T. Balassa Gábor, Sz. Széki Titoknok Urnál.

N. Váradon, N. Tű Koenig Ferentz Theol. Prof. Urnál.

Keszthelyen, Tek. T. Romy Károly Georgikonbéli Prof. Urnál.

E r d é l y b e n.

Kolozsvárott, Tek. *Dobrentey Gábor* Ur, Mélt. Gróf Gyulay Urfi Nevelője és *Güttman János* Könyváros Uráknál.

Sz. *Gericzén*, T. T. *Kozma Gergely*, Unitárius Predikátor Urnál.

Szebenglen, Ns. Hochmeister *Márton* Könyvnyomtató és Áros Urnál.

Tordason és *Százvároson*, Ttes. N. *Sipos Pál* Predikátor Urnál.

Harmadszori Híradás.

A' *Keszthelyi Georgikonban* a' közönséges fő próbatételek a' folyó esztendőben is Május Hónap 20-dik napján fognak tartatni, 's azokkal a' Gazdaság külömbféle ágazatainak megbírálás végett való előterjesztései öszvekaptsoltatni. Erre nézve a' Gazdaságnak Baráti, 's Jó akarói bizodalmasan megkérettetnek, hogy azon napon magokat Keszthelyre megalázzai; és mind a' nevendék Gazdáinknak előmeneteleit megítélai, mind pedig a' Gazdaságnak gyakorlását és folytatását is a' majorban, és a' mezőn, nem kölömben számadásainkban megvizsgálni, és minket betses észrevételeik és javallásaik által támogatni méltóztassanak. Melly szerentséseknek tartanánk magunkat, ha ezen fáradságért, és érdemért bálaadó indulatunkat valamennyire megbizonyíthatnánk! ezen ohajtásunknak bételleyesítésére mindeneket örömmel fogunk elkövetni, mellyek mezei Oskolánktól ki telnek. A' többiek között reménljük, hogy az által is fogjuk némely Gazdáknak kedveket találai, hogy egynéhány nevezetesebb külföldi Gabonanemekkel, most már nagyában folytatván próba tételeinket, azokból vétésre másoknak is szolgálhatunk; amahires Hofvyli *Pellenberg* Urnak *Vető-machináját*, egyéb különösebb földmívelő eszközökkel, 's azokkal tett próbákat elő fogjuk mutatni; a' ritkább gazdaságbéli plánták pedig, mellyek nagyobb mértékben nem termesztethetnek, a' kedvellőknek rész szerént a' botanicus kertekben, virágokban, részszerént füvészes gyűjteményeinkből, virágos és megérett állapotokban fognak előterjesztetni. —

Lotteriat Sorsvonások.

A' *Czernovitz* Uradalom' nagy Lotteriájabeli Sorsvonásokat illető Jelentés.

A' *Czernovitz* uradalom Lotteriájabeli sorsceduláknak feles számmal lett elkelése abba a' kedves állapotba helyeztette az alólirt nagy kereskedő házat, hogy közönségessé tétethesse azt, hogy e' már vissza nem fog vétetelni, és hogy az előszöri vonások, ha bizonyos környúlállásoknak elkövetkezése miatt hamarabb meg nem eshetne, a' kihirdetett plánum szerént bizonyosan véghez fognak menni. Ez az uradalom a' véllé öszsze foglaltatva lévő *Markwartz* nevű jószággal és a' nagy vasbányával egygyütt 2,616,939 Váltócedulá forintokra van betsültetve, és a' múlt esztendőben 132,084 forintra telt bizonyos felvétel szerént a' jövedelme. A' sorscedulák száma 186,700; mellyek között az uradalomnyerésen kívül még kivonás által, 6000 cedulák, és 6000 olyanok, mellyek kivont cedulákat megelőznek vagy követnek. A' kivonás által való nyerések között lesznek: 60,000; 50,000; 40,000; 30,000 forintosok. Három leszen 10,000 három 5000 forintos, és így lefelé 25 forintig, a' melly pénz nyerések mind egygyütt 654,240 V. Cz. forintot tesznek; a' nyerők között még 4500 sorscedulák osztatnak-ki ingyen. Négy versbéli vonások lesznek, és mind a' 186,700 sorscedulák jádzanak mind a' négy versben, melly szerént mindenik 30 szor nyerhet. Egy sorscedulának az ára 20 V. Cz. Forint.

Sclosser Taddé,
Cs. K. pr. Nagy kereskedő.

Henikstein ur. és Kompániistái jelentik, hogy a' Bétsből két órányira lévő Süssenbrunn nevű Uradalomnak Sorsvonás által leendő kijádtzodtatása ezen 1816-dik esztendőben Jun. 27-dik napján a' Császári Királyi Fő Udvari Cancellária' és a' Császári Királyi Lotteriai Jövedelmet igazgató tisztség kirendeltetett Biztosainak jelenlétekben véghez fog menni, és semmi esetben vissza nem vétettetik, mint-hogy a' sorsczédulák már nagyobbadon elkeltek.

A' legelőbb kijövő szám nyeri, Váltóban 775,389 forintokra, 's 8 és $\frac{3}{4}$ krajtárookra betsültetett Süssenbruni uradalmat, a' betsűben feljegyeztetve lévő minden vagyonokkal egyetemben, 's ugyan azt megelőzik még 637, és követik 637 nyerő számok, mellyek mind egygyütt 33,600 forintokat nyernek.

A' másodsor kijövő szám nyer 30,000 forintot, 's megelőzi azt 537 's követi ugyan annyi nyerő szám, mellyek egygyütt 29,600 forintot nyernek.

A' harmadszor kijövő szám nyer 15,000 forintot, 's megelőzi azt 437 's követi ugyan annyi nyerő szám, mellyek egygyütt 25,600 forintot nyernek.

A' Negyedszer kijövő szám nyer 8000 forintot, 's megelőzi azt 387 's követi ugyan annyi nyerő szám, mellyek egygyütt 23,100 forintot nyernek.

Az Ötödször kijövő szám nyer 5000 forintot, 's megelőzi azt 362 's követi ugyan annyi nyerő szám, mellyek egygyütt 22,100 forintot nyernek.

Az ezen vonáshoz tartozó utolsó nyertes szám kap. 2000 forintokból álló jutalmat.

Igy hát 194,000 forintokra telik mind egygyütt, az ezen Lotteriához tartozó készpénz nyeresé. Még minden-nap lehet sorsczédulát vásároltatni Henikstein Urnál és Kompániájánál a' *Karinthiai* útzában 1001 számú háznál 15 forintért.

Magyar Ország.

Pestről így irtak Mártzius' 6-dikán: —

„Nagyságos Ürményi Ürményi János Ur, Sz. István Apostoli Király Rendének ezimeres Vitéze, Császári Királyi Tanácsos, és a' Felsőleges Királyi Törvényszéknek Előadó Birája tegnap Apr. 5-dikén életének 68-dik esztendejében itt Pesten meghalt. Kik ezen példás életű, egyenes szívű, 's igazság-szerető munkás Hazafit ismérték, mindenkor tisztelni fogják az ő emlékezetét.“

„Nagy-Szombatban a' Polgárság mártabb izben megmutatta az ottani Invalidus Házhoz az ő jótévőségét. Nem rég théatromi mulatságot adván, annak jövedelmeit ezen házra szentelte. Most újabban megint egy ilyen játékot adott, és annak 200 forintból álló jövedelmét a' legérdemesebb, és legnyomorékbab Katonák között ugyan ott kiosztatta.“

P r u s s i á.

A' Berlini Fegyveres ház elejébe egy rendkívül való nagyságú ágyút és egy pár nagy mozsarat fognak helyheztenni. Párisban két ilyen nagy ágyu találtatott volt, mellyek közül az egygyik Berlinbe a' másik pedig Bétsbe vitettetett. A' két mozsár ágyút a' Prussus Árnáda de la Ferre-nél nyerte volt. —

Napoleon ezeket arra a' végre tartotta, hogy majd valaha a' Gibráltári erősséget ostromolván, hasznát vehesse ezen rettenetes erejű ágyuzó eszközöknek. Nagy díszére fognak ezek szolgálni a' Berlini Fegyveres Háznak, melly külfömben is fellette jó izléssel építettett, úgy annyira, hogy még magok a' Londoniak is az Európai egygyik leg nevezetesebb épületnek tartják. Egyszer hallván ezen díséretet egy Anglus, mindjárt meghatározta magában azt, hogy ennek a' Fegyveres háznak meg nézése végett Berlinbe utazzék; — el indult valósággal, és mihellyt megérkezett egy néhány izben körül sétálta az épületet, — azzal újra kotsira ült, a' nélkül, hogy valami más nevezetességeket meg nézett volna. —